

YABANCILARIN TÜRKİYE'DE İKAMET VE SEYAHATLERİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası: 5683

Kanun Kabul Tarihi: 15/07/1950

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 24/07/1950

Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 7564

UMUMİ HÜKÜMLER

Madde 1 - Türkiye'ye girmesi kanunlarla memnu bulunmayan ve Pasaport Kanununun hükümlerine uygun şekilde gelen yabancılar, kanunlarla tayin olunan kayıt ve şartlar dairesinde Türkiye'de ikamet ve seyahat etmek hakkını haizdirler.

Madde 2 - Yabancıların girmekten ve ikametden kanunla menedilmiş oldukları yerlerden başka, memleketin muayyen mıntakalarında münferit veya toplu bir halde ikamet veya seyahatleri Bakanlar Kurulu kararı ile menedilebilir.

Bakanlar Kurulu bu gibi tedbirlerin mukabele bilmsil olmak üzere muayyen Devlet tebaalarına tatbıkına da karar vermeye yetkilidir.

İKAMET BEYANNAMESİ

UMUMİ HÜKÜM

Madde 3 - Türkiye'de bir aydan fazla kalacak yabancılar bu müddet bitmeden ikamet tezkeresi almak için gerekli beyannameyi doldurmak üzere yetkili emniyet makamlarına bizzat veya bilvasıta müracaat etmekle ödevlidirler. Bu beyanname hiç bir harç ve resme tabi değildir.

İş tutmak maksadiyle Türkiye'ye gelen yabancılar geldikleri tarihten itibaren bir ay zarfında ve her halde çalışmaya başlamazdan evvel ikamet tezkeresi almış bulunmalıdırlar.

Konferans, konser vermek gibi kültürel faaliyetlerde bulunmak üzere turneye çıkmış olup da Türkiye'ye gelen yabancılar, bu faaliyetleri bir aydan fazla sürmemek şartıyla, bu kayıttan müstesnadır.

MÜŞTEREK PASAPORTLA GELENLERİN TABİ OLACAKLARI HUSUSİ MUAMELE

Madde 4 - Seyahat maksadiyle veya beşinci maddede yazılı maksatlarla Türkiye'ye müşterek pasaportla gelen yabancılar iki ay müddet içinde ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler. İcap eden hallerde bu müddet vilayetlerce iki ay daha uzatılabilir.

Müşterek pasaportla gelenlerden her birine kimliklerini gösterir resim ve harçtan muaf birer vesika verilir.

Müşterek pasaportla gelen yabancıardan grup gittikten sonra Türkiye'de kalacak olanlar hakkında bu kanunun ve Pasaport Kanununun hükümleri dairesinde muamele yapılır.

TURİST DAMGALI VİZE İLE VEYA KONGRE, KONFERANS VE SAİR KÜLTÜREL GÖSTERİLER İÇİN GELENLERE HUSUSİ MUAMELE

Madde 5 - Milli veya Milletlerarası, tarih, kültür ve güzel sanatlar şenlikleri ve festival, spor müsabakaları, kongre ve konferanslar, sergi ve panayırılar münasebetiyle veya Bakanlar Kurulunca tayin olunacak yerlerde ziyaret, tedavi veya hava değiştirme maksadiyle "Turist" damgalı giriş vizeleriyle gelecek yabancılar bu vizelerinde ikamet bakımından tahdidi tazammun eden bir şerh mevcut değilse dört ay müddetle ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler.

TRİPTİK VESİKALARI İLE GELENLER İÇİN HUSUSİ MUAMELE

Madde 6 - Triptik vesikalariyle, Milletlerarası Turizm ve Otomobil Birliğinin gümrüklerden giriş karneleriyle gelen yabancı seyyahlar dört ay müddet için ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler.

İKAMET TEZKERESİNİN REDDOLUNACAĞI HALLER

Madde 7 - A) Sırf iş tutmak için gelecek sanat ve meslek erbabı olup da tutacağı iş, kanunlar gereğince Türk vatandaşlarına hasredilmiş bulunan;

B) Türk kanun veya örf ve adetleriyle yahut siyasi icabatla telif edilemeyecek durumda olan veya faaliyette bulunan;

C) Türkiye'de kalmak istediği müddet zarfında yaşamak için maddi imkanları meşru bir şekilde temin edemeyeceği sabit olan;

D) Türkiye'ye girmesi memnu olup da her nasılsa girmiş bulunan;

E) Türkiye'de oturduğu müddetçe huzur ve asayışı ihlal eden;

Yabancılara ikamet tezkeresi verilmez.

İKAMET MÜSAADESİNİN SÜRESİ

Madde 8 - Yabancılara verilecek ikamet müsaadesinin süresi, mevzuatın ve yabancı Devletlerle akdedilmiş bulunan anlaşmaların hükümleri dairesinde ve mümkün mertebe, müracaat sahibinin talebi nazarı itibara alınmak suretiyle tesbit olunur.

İKAMET TEZKERELERİNİN SÜRESİ

Madde 9 - (Değişik madde: 14/05/1998 - 4360/1md.)

İkamet tezkerelerinin süresi beş seneliktir. Karşılıklık ilkesi uyarınca bu süre Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı tarafından, daha uzun veya daha kısa olarak tespit edilebilir.

Süresi biten ikamet tezkeresi üzerinde en fazla dört defa uzatma işlemi yapılabilir.

İkamet tezkereleri şahsi olmakla beraber karı, koca ve bunların onsekiz yaşını doldurmamış çocuklarına ya hepsi için, yahut çocukların baba ve annelerinin refakat hanesine kaydı suretiyle müşterek ikamet tezkeresi verilebilir, iş sahibi olanların şahsi ikamet tezkeresi almaları zorunludur.

İKAMET TEZKERELERİNİN YENİLENMESİ VEYA SÜRELERİNİN UZATILMASI

Madde 10 - (Değişik madde: 14/05/1998 - 4360/2 md.)

Türkiye'de ikamet tezkerelerini yenilemek veya süresini uzatmak isteyen yabancılar bu tezkerelerde yazılı sürenin sona ermesinden itibaren onbeş gün içinde 3 üncü maddede yazılı makamlara bizzat veya bilvasıta müracaat ederek 9 uncu madde hükümleri çerçevesinde yenisini almaya veya süresini uzattırmaya yükümlüdürler.

Tezkerelerde yazılı sürenin sona ermesinden önce de müracaat yapılabilir.

Medeni hallerinde ve Türkiye'de ikamet sebeplerinde değişiklik olmayan yabancılar yenileme veya süre uzatma muamelesi için 3 üncü maddede yazılı beyannameyi vermezler.

İKAMET TEZKERELERİNİ KAYBEDENLER

Madde 11 - İkamet tezkerelerini kaybedenler derhal ilgili makama müracaatla yenisini almaya mecburdurlar. Bunlara kaybettikleri ikamet tezkerelerinin müddeti süresince muteber olmak üzere yeniden ikamet tezkeresi verilir. Kaybolan tezkere harca tabi bulunuyorsa bunların yerine verilecek yeni ikamet tezkerelerinden dokuzuncu maddede yazılı harçların yarısı alınır.

MEDENİ HALLERİNDE DEĞİŞİKLİKLER OLANLAR

Madde 12 - Yabancılar medeni hallerinde husule gelecek değişiklikleri bu değişikliğin husulünden itibaren 15 gün içinde buldukları mıntaka zabıta makamlarına imzalı bir beyanname ile haber vermeye ve keyfiyeti ellerindeki ikamet tezkerelerine kaydettirmeye mecburdurlar.

Bu beyannameler her türlü harç ve resimden muaftır.

GEÇİCİ OLARAK TÜRKİYE'DEN AYRILANLAR

Madde 13 - (Değişik madde: 14/05/1998 - 4361/1md.)

İkamet tezkeresi sahibi yabancılardan, geri dönmek üzere Türkiye dışına giden ve ikamet tezkeresinin süresi bitmeden dönenler için vize aranmaz. Bu yabancıların, sınır kapılarında geçerli ikamet tezkerelerini ibraz etmeleri Türkiye'ye girişleri için yeterlidir.

TÜRKİYE İÇİNDE İKAMET VE SEYAHAT ŞARTLARI

İKAMET DEĞİŞİMİ

Madde 14 - İkamet tezkeresi hamili yabancılar ikametgahlarını değiştirdiklerinde keyfiyeti 48 saat zarfında gerek çıktıkları, gerek naklettikleri yerdeki polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasita veya taahhütlü mektupla haber vermeğe mecburdurlar.

Otel, pansiyon gibi yerlerde oturan yabancılar için bu ihbar mecburiyeti bu yerlerin sahibi, müsteciri veya idarecilerine aittir.

İŞ TUTAN YABANCILARIN MÜKELLEFİYETİ

Madde 15 - Yabancılar, Türkiye'de ancak kanunun kendilerine menetmediği işleri tutabilirler.

Türkiye'de serbest olarak veya memur, müstahdem ve işçi sıfatıyla çalışacak yabancılar keyfiyeti işe başladıklarından itibaren en çok 15 gün zarfında ikamet ettikleri yerin polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasita haber vermeğe ve ikamet tezkerelerine kaydettirmeğe mecburdurlar.

YANLARINDA YABANCI ÇALIŞTIRANLARIN MÜKELLEFİYETİ

Madde 16 - Evlerinde veya idareleri altında bulunan yerlerde bir yabancıyı her hangi bir sıfatla çalıştıran hakiki veya hükmi her şahıs o yabancının adını ve soyadını, tabiiyetini, mesleğini, taşıdığı ikamet tezkeresinin tarih ve sayısını, ikametgah adresini ve gördüğü işle aldığı maaş ve ücret miktarını gösterir imzalı bir beyannameyi yabancının işe başlamasını takip eden en çok 15 gün içinde en yakın polis veya jandarma karakoluna vermeğe mecburdurlar.

SİYASİ MÜLTECİLER

Madde 17 - Siyasi sebeplerle Türkiye'ye sığınan yabancılar ancak İçişleri Bakanlığınca müsaade olunacak yerlerde ikamet edebilirler.

YABANCILARIN HÜVİYETLERİNİ İSPAT MECBURİYETİ

Madde 18 - Yabancılar, hüviyet varakasını, ikamet tezkerelerini veya pasaport ve kontrol fişlerini her istenışte polis veya jandarmaya göstermeğe mecburdurlar.

YABANCILARIN TÜRKİYE'Yİ TERKE DAVET VEYA SINIR DIŞI EDİLMELERİ HALLERİ MUZIR ŞAHISLAR

Madde 19 - İçişleri Bakanlığınca memlekette kalması umumi güvenliğe, siyasi ve idari icaplara aykırı sayılan yabancılar verilecek muayyen müddet zarfında Türkiye'den çıkmağa davet olunur. Bu müddetin sonunda Türkiye'yi terketmeyenler sınır dışı edilebilirler.

PASAPORTLARINI YENİLEMİYENLER

Madde 20 - Usulüne uygun olarak Türkiye sınırlarına girmiş oldukları halde pasaportlarını zayi etmiş olan veya pasaportlarının hükmü kalmamış bulunan yabancılar, kendilerine ilgili makamlarca resmen ihtar vukubulduğu tarihten itibaren 15 gün içinde pasaport veya tabiiyet ilmühaberi almağa mecburdurlar.

KARAR ALMAĞA YETKİLİ MAKAMLAR

Madde 21 - Bu kanunda derpiş edilen sınır dışı kararını almaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

İçişleri Bakanlığı, lüzum göreceği sınır ve sahil illerine memleketin umumi güvenlik ve nizamı noktasından derhal çıkarılmaları lazımgelen yabancıları istizan etmeden sınır dışı etmek yetkisini verebilir. Bu iller bu yetkiye göre işlem yaptıkları takdirde keyfiyeti mucip sebepleriyle birlikte İçişleri Bakanlığına bildirmeğe mecburdurlar.

Tabiiyetsiz veya yabancı devlet tabaası olan çingenelerin ve Türk kültürüne bağılı olmıyan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerine İçişleri Bakanlığı salahiyyetlidir.

Madde 22 - (Değişik fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./134.mad) Türkiye'den sınır dışı edilenler İçişleri Bakanlığının hususi müsaadesi alınmadıkça Türkiye'ye dönemezler, bunlardan ağır ceza mahkemesinin görevine giren bir suçtan dolayı Türkiye'de mahkûm olmuş ve cezası çektilirerek sınır dışı edilmiş olanlar bir daha Türkiye'ye giremezler; ancak İçişleri Bakanlığının müsaadesiyle durmadan transit geçmeleri caizdir.

Sınır dışı edilenlerin yol masrafları kendilerine aittir. Bu masrafları ödemekten aciz olanların sevkleri Devletçe sağlanır.

Madde 23 - Memleket dışına çıkartılmalarına karar verilip te pasaport tedarik edemediklerinden veya başka sebeplerden dolayı Türkiye'yi terkedemiyenler İçişleri Bakanlığının göstereceği yerde oturmağa mecburdurlar.

Madde 24- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./135.mad)

12 ve 15 inci maddelerle 18 veya 19 uncu maddeler hükümlerine makbul bir sebebe müstenit olmaksızın riayet etmeyenlere mahallî mülkî amir tarafından yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 25 - 17 nci ve 23 üncü maddeler gereğince oturmaya mecbur kılındıkları yerlerden kaçanlar bir aydan iki seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Madde 26- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./136.mad)

Sınır dışı edildikleri veya Türkiye'yi terke davet olundukları halde müsaadesiz gelmeye mütecasir olan yabancılar bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılırlar. Bu suretle mahkûm edilen yabancılar cezaları çektilirdikten sonra sınır dışı edilirler.

Madde 27 - (Mülga madde: 23/01/2008-5728 S.K./578.mad)

ÇEŞİTLİ İSTISNAİ HÜKÜMLER

TÜRKİYE'DE VAZİFELİ DİPLOMASİ VE KONSOLOSLUK MEMURLARI AİLELERİ VE BAZI MÜSTAHDEMLER

Madde 28 - Türkiye'de vazifeli yabancı devletler siyasi veya konsolosluk resmi memurlariyle aileleri efradı 3 üncü, 8 inci, 12 nci ve 14 üncü maddelerle 15 inci ve 16 ncı maddeler hükümlerinden müstesnadırlar.

Bunlardan siyasi temsilcilik memurları ve aileleri efradına Dışişleri Bakanlığı, konsolosluk memurları ve aileleri efradına da vilayetler tarafından hiç bir harç veya resme tabi olmaksızın birer hüviyet varakası verilir.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yazılı ayrıcalıkların bazılarını veya hepsini misilleme tedbiri olarak kaldırmaya yetkilidir.

Siyasi temsilciliklerde yanlarında oturmak suretiyle hizmetlerinde bulunan yabancılara mütekabiliyet şartıyla, Dışişleri Bakanlığının delaletiyle Emniyet Genel Müdürlüğünce birer hüviyet varakası verilir ve bunlar 3 üncü maddede yazılı ikamet tezkerelerini alamazlar.

İSTİSNAİ SIFATLARI ZAİL OLANLAR

Madde 29 - Bu kanunda derpiş olunan istisnai muamelelerden faydalanan yabancılar, haklarında o suretle muamele yapılmasını icap ettiren hal ve vaziyetlerin zail olmasından itibaren bir ay zarfında 3 üncü madde hükümlerine tabi olurlar.

KANUNDAKİ MÜDDETLERİN DEĞİŞTİRİLMESİ

Madde 30 - Bu kanunun 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 10 uncu, 12 nci, 14 üncü, 15 inci ve 16 ncı maddelerinde yazılı müddetler Bakanlar Kurulunca icabında değıştirilebilir.

Bakanlar Kurulu bu değışiklikleri, mütekabiliyet veya mukabela bilmissil sebebiyle, muayyen Devletler tebaasına inhisar ettirebilir.

UYGULANMAYA DAİR HÜKÜMLER

Madde 31 - (Değışik madde: 04/07/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen Kabul: 07/02/1990 - 3612/27 md.)

Bu Kanunda yazılı beyanname hüviyet varakaları ve ikamet tezkerelerinin şekilleri ve muhteviyatı İçişleri Bakanlığınca tespit olunur.

Madde 32 - 3529 ve 3900 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

Madde 33 - Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 34 - Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek Madde 1 - (Ek madde: 14/05/1998 - 4360/3 md.)

Türkiye'nin sınır komşusu ülkelerde yaşamakta iken yurdumuza göç etmiş olan soydaşlarımızın, ailelerinin parçalanması suretiyle dış ülkelerde kalan usul veya fûruunun Türkiye'de ikamet ve seyahatlerine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

KANUNA İŞLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER

14/05/1998 TARİHLİ VE 4360 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ MADDESİ:

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce vize alarak Türkiye'ye girmiş olan ve halen Türkiye'de bulunan yabancılardan vize ve ikamet tezkeresi alma süresi geçmiş bulunanlar, bu Kanunun yürürlüğe girişinden itibaren otuz gün içinde 5683 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yazılı makamlara bizzat müracaat edip beyanname vererek ikamet tezkeresi talebinde bulunabilirler. Bu talepler üç ay içinde idarece değerlendirilir ve karara bağlanır.